

EKONOMIAREN TALAIAN

Enpresen “askatasuna”, langileen osasunaren gainetik

JUAN MARI ARREGI

Espainiako Konstituzio Auzitegiak baja laboralagatik langileak kale-ratzea babestu du, baja hori justifikatuta egonda ere. Kataluniako langile baten salaketari erantzun dio, berrogei egunetik bederatzitan lanera joan ez zela eta kaleratu zutelako.

Konstituzionalak absentismoa gelditze-ko lan-erreformaren artikulua bat baliatu du. Artikulu horren arabera, arrazoi objektiboagatik langile bat kaleratu daiteke –lan egindako urte bakoitzeko 20 eguneko indemnizazioarekin–, baldin eta bi hilabetez jarraian lanegunen %20tan huts egiten badu edo lau hilabetez %25ekoa bada hutsegitea. Beraz, auzitegiaren arabera legala da egun kopuru horietan lanera joaten ez den pertsona bat kalera botatzea.

Erabakia ez da aho batez hartu, baina Konstituzionalaren ondorioetako bat da lanerako eskubideak baduela muga bat: “Enpresaren askatasuna eta bere produktibitatearen defentsa”. Baieztapen horrek PP eta PSOEren erreforma laboralarekin bat egiten du, baina okerrago dena, kapitalismo basatienaren tesiak justiziaren arloan ere onartzea dakar, enpresaren askatasuna laneko osasunaren gainetik jarritz.

Epaiak generoaren araberrako diskriminazioa ere egiten du, emakumeak baitira gizonetzakoak baino askoz gehiago lanegun bikoitza jasaten dutenak: soldatapekoa eta zaintzako. Horrek euren osasun egoera kaltetzen du erabat. Ez da kasualitatea epaimahaiko emakume bat erabakiarekin ados ez egotea.

Ez ginateke alarmismoan eroriko esango bagenu kapitalismo bat sortzen ari dela “ageriz kriminala den etorkizuneko proiektua” duena, Carlos Taibo idazle eta irakasle madrildarrak berrikitan azpimarratu duen bezala. Konstituzio Auzitegiaren sententzia norabide horretan doa. ●

ANALISIA

EAJ, “espainiar demokrazia”-ren indar homologatzaile nagusia

MIKEL ASURMENDI

Espainiako Erresumako Gorteetarako hauteskundeak izateko zorian gaudela –ez ospatzeko zorian–, “espainiar herritarren” osasun politikoa Zainketa Intentsiboetako Unitateetan dagoelarik (UVI), honatx bizi dugun panoramaren nire analisia.

Spain, spam –zabor poltsa– begitantzen zait. Tira, herritar guztiak zabor poltsan sartzea ez da bidezkoa, alabaina, ezin dut buxatu erromatarren konkista garaitik datorren Hispaniatik eratorritako izenak ezpainetara igoarazitako goragalea.

Espainiar Inperioa suntsitzen ari da. Iraganeko *Más se perdió en Cuba* edota *Los últimos de Filipinas* esaldien antzekoak ezpainetaratu dira etorkizunean. Demagun, hoge urte barru: “*Va valer la pena haver sofert la dermatofagia* / Merezi izan zuen dermatofagia jasan izana”, erranen dute katalanek.

Anartean, mende mende eraikitako Espainiak –Espainiako jendarteak historian bi aldiz Errepublika aukeratu zuen, bigarren aldikoa Francoren *Alzamiento Nacional*-ak deuseztatua– 40 urteko diktaduraren eta 40 urte luzeko “demokrazia”-ren ostean ezin izan du sistema demokratikoa gauzatu. Ez erresumak, ez estatuak, ez herritarrek.

1936ko Gerra Zibilaren ostean, AEBek espainiar diktadura homologatu zuten legez, halaxe homologatu du ere Europar Batasunak egungo “espainiar demokrazia”. Artean, gu, euskal herritarrok, gero eta europarragoak izaki.

Pertsonak egiten dute historia, baina gurean, konparazionera, Jose Antonio Agirre eta Iñigo Urkullu lehendakariak ez dute berdin egi(te)n –alderdi berekoak izanik ere–, edota ez dira berdin egiten ari Urkullu eta Juan Jose Ibarretxe.

“Espainiar demokrazia” izaterik ez, eta eskuin bakarra zena hiru alderdik ordezkaturako dago egun: PP, *Ciudadanos* eta VOX. VOX omen da faxista, alderdi demokratikoa ez dena. Alabaina, beste biek funtsean ederto betetzen dute haren praxia. Horren dudarik ez dago, ez dauka ezta espainiar herritarren gehiengoak ere. Esaterako, PSE-EE, PSN edota PSC bozkatzan duten gehienek halaxe pentsatzen dutelakoan nago, alta, PSOEek “ezinbestean” betetzen du espainiar frankisten praxia.

Horraino gaitza. Eta gaitz erdi! Jendarte katalana bederen indartsu baitago. Izan ere, Euskal Herria ez dago Kataluniaren heinean. Euskal Herrian EAJren “Euskadi” gailendu da. Botere eta izate bakarra. Hauteskundera hauteskunde, EAJ garaile jalgitzen da EAEn. Euskadiko euskal herritar gehiengoaren konfluentzia –ideologia suertez guztien botoak– EAJn batzen da. Europar Batasunak “espainiar demokrazia” homologatu behar duen legez, halaxe behar du Espainiak EAJ ere. EAJ “espainiar demokrazia”-ren indar politikoa funtsezko homologatzailea baita. Ez bakarra, bai nagusia. ●